

In memoriam: Hubert van Wersch [1917-2007]

DOOR LUC WOLTERS

Op het gedachtenisprentje, waarvoor Hubert van Wersch zelf een tekst had geschreven, kijkt hij nog één keer om en dankt de Heer voor het mooie leven, dat Hij hem had geschonken. Een leven van ruim negen decennia, een goed gevuld arbeidzaam en behulpzaam leven. Hij ziet terug op een zorgeloze jeugd met goede ouders, prijst zich gelukkig met een lang en gelukkig huwelijksleven en met een rijke schare kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen.

Hubert Nic. J.J. van Wersch werd op 7 juli 1917 geboren als telg uit een familie met eeuwenoude banden met Simpelveld, die bestuurders, notabelen en ondernemers had voortgebracht. De aandacht voor genealogie zou hem een leven lang vergezellen. Hij werd onderwijzer te Schimmert [1938-1946] en huwde in 1941 met de Simpelveldse Lieske Coenen. In Schimmert werden de eerste twee van vier kinderen in totaal geboren. De derde spruit vernoemde hij naar de kerkpatroon van Simpelveld en Schimmert, de Heilige Remigius. Na de oorlog werd Hubert van Wersch aangesteld aan de R.K. Jongensschool te Simpelveld, waarna hij sindsdien in de volksmond 'd'r Meester' genoemd werd. Hier onderwees hij tot 1959 velen en spoorde hen met verhalen aan tot interesse voor de lokale historie. Hierbij vulde hij de regionale lacunes aan, die de gewone geschiedenisboeken ontsierden. Die besteedden in zijn ogen veel te veel aandacht aan de Nederlandse geschiedenis, terwijl Limburg er in die uitgaven bekaaid afkwam. Vervolgens doceerde Van Wersch tot 1976 geschiedenis, Duits en Frans aan de Pius XII Mulo in Kerkrade-West en het Zuidlimburgs Avondcollege [Bernardinus] te Heerlen.

Hubert van Wersch had zijn hele leven al interesse voor de lokale historie. Hij kende

immens veel feiten, wetenswaardigheden, families en achtergronden uit Simpelveld en omgeving en scheidte er behagen in ze te combineren met gebeurtenissen en uitvindingen, die de wereldgeschiedenis mede bepaalden.

Land van Herle

Op uitnodiging van de Heerlense stadsarchivaris Van Hommerich sloot hij zich in 1948 aan bij de Historische Werkgroep voor

het Land van Herle. Dit lidmaatschap nodigde uit tot een aantal historische artikelen, zoals over het Simpelveldse parochiejubileum in twee delen [1953] en over de beide kloosters van de zusters van het Arme Kind Jezus [1978] en de paters van de Plaar [1984]. Dat Van Wersch' interesse de historie van Simpelveld in het bijzonder gold, was evident, het ontbrak hem alleen aan een podium om dit op lokaal vlak met anderen te delen. Dit terwijl de onderwijzer en pedagoog zich bij uitstek een vraagbaak toonde voor alle geïnteresseerden. Zo had hij in 1948 al in de *Dorpsbode* een vervolgverhaal over de historie van het kloosterstadje laten verschijnen. In 1970 ondersteunde hij Huub Franssen bij de samenstelling van het boekje *Van Sempleveï tot Simpelveld*, terwijl hij het jaar daarna zelf het boekje *Simpelveld in oude Ansichten* verzorgde en in 1984 het *Schoolfotoboek* publiceerde, waarbij de verwoede speurder gepoogd had de vele namen bij de klassenfoto's te voegen.

Een kleine doorbraak om met anderen op dit vlak iets te realiseren, was de organisatie van de fototentoonstelling, die in navolging van Bocholtz ook in Simpelveld gerealiseerd werd met meer dan 1.500 fotogenieke kiekjes uit vervlogen tijden. Simpelveld keek z'n ogen uit en er kwam een vervolg, toen het comité, waar Hubert van Wersch uiteraard ook deel van uitmaakte, in 1981 het gedocumenteerde fotoboek *Oad Zumpelveld* het levenslicht liet zien. Na enkele geslaagde avonden over de dorpsgeschiedenis werd in 1986 het idee opgevat een heemkundevereniging te starten, voor Bocholtz en Simpelveld samen. De gemeente gaf groen licht en het daaropvolgende jaar passeerde de notariële akte van De Bongard, zoals de nieuwe club gedoopt werd, waarbij Hubert van Wersch als eerste voorzitter te boek staat, nog datzelfde jaar opgevolgd door achterneef mr. Marcel van Wersch.

Enkele jaren later werd met de schoolfoto's van Van Wersch een hernieuwde schoolfoto-expositie gehouden. De start van het tijd-

schrift *De Bongard* gaf Hubert van Wersch volop de gelegenheid de in de loop der decennia vergaarde documentatie over tal van onderwerpen te bundelen in losse artikelen. Hij schreef tal van stukjes, onder meer over het postkantoor, de start van de bank, een aparte uitgave over de legendarische 'gouden' burgemeester Brand, uiteraard over de school, de vroedvrouw, de straatverlichting en ga zo maar door. Onuitputtelijk leek zijn stroom aan gegevens. De verdiensten van de betrokken amateur-historicus bleven niet ongelauwerd: in 1992 werd hij bij gelegenheid van het lustrum van De Bongard benoemd tot eerste erelid.

Het levenseinde leek ondanks de hoge leeftijd nog niet in zicht. De bejaarde Van Wersch, hoewel enigszins verstrooid, dat echter meer geaardheid leek dan door ouderdom opgedrongen, bleef behept met een grote feitenkennis. Schertsend wanhoopte hij weleens dat hem namen of jaartallen ontshoten waren, maar was ook getroost met de lavende woorden dat dit bij iemand van zijn leeftijd niet onoverkomelijk was. In 2001 ontviel hem zijn echtgenote Lieske, waarmee hij eerder dat jaar zestig jaar getrouwd was. Hubert moest zonder haar verder, hoe zwaar hem dat ook viel. Hier slaagde hij wonderwel in, zodat hij tot het laatst actief en mobiel bleef, en present was bij vergaderingen, bijeenkomsten en lezingen.

Op 7 juli van dit jaar [07.07.07] vierde hij zijn negentigste verjaardag. De woonkamer pulde uit met kaartjes, bloemetjes en flessen wijn. Echter, op 24 oktober – de sterfdag van zijn vrouw – verwisselde Hubert van Wersch het tijdelijke met het eeuwige. Op zaterdag 27 oktober namen velen van hun familielid, hun meester, dorpsgenoot of collega-heemkundige afscheid in de St.-Remigiuserkerk. Een heemkundige van formaat is niet meer, iemand die met expertise de heemkunde al bedreef, lang voordat een vereniging op dit vlak door hem in het leven werd geroepen. Zelf groet hij op zijn gedachtenisprentje ten afscheid: *'Leef Zumpelveld adieë'*.